

AKATALPA

Mart 2012 - Sayı 147

Aylık Şiir ve Eleştiri Dergisi

ISSN 1305 - 7685

Serdar ÜNVER

Necati ALBAYRAK

KOYUNLARI GÜDERKEN

Bileyince taşa çakısını
söğütten şıvga kesecek
şıvgayı düdük edecek
şıvga düdük, söğütten,
bir güzel ünleyecek!

Daha geçen öğretti
geçip giden babası-
dal olmaya söğüte...

Musa ÖZ

AVLUNUN ÜSTÜNÜ ÖRT

Asmış yüzünü söyleniyor dişbudak ağacı
Ay döküyor taşlarını bir dereye

Uzuyor saçların ince aşk sızılıyla

Sokağı uykusundan kaldır avlunun üstünü ört

Yaprağını açıp da okumaya yürüyorum
Gül yanağını yurt tutuyor yaz

Sen çiziyorsun yüreğimin haritasını

Unutup gidiyorsun kokunu aceleyle

Çabalıyor kepelcen kuşları göğün çakıl taşlarına
Solmuş eski giysileriyle

Hoşnut mu benden sormalı kırlara

Elekten geçiriyorum yolu, yanlış bir maviyi

Yanağından öpsem dudakların kanıyor
Kelebekler eskidikçe gökyüzünde

Yürüyorum başımda bulut birkaç dize şiir

Kapatıyorsun gölgeme taze pencereyi

Ne zaman bir savaş uçağı geçse kuşlara çarparak
Büzülüp sönüyor ellerimde gökyüzü

Kırkikindi çeşmesiyim dargın kırlarda

YANITSIZ

omuzlarımda
koruluğun gölgesi
ahşap sarsıntı

köksüz çiçekler
gözlerimde buluyor
solgun rengini

niçin öğretmez
ölüler dillerini
yanıt yokluğum

su da eskiyor
bakışlarımdan kayıp
kuru yaprakta

yağmur sonrası
topraktan aynı koku
değişmeyen tek

soğukça rüzgâr
gömütlükte beklerken
üşümüş işte

dönüş yolunda
otlarla yetindiğim
ayın ışığı

kuşların göçü
boşalmaz mı ağaçlar
bulutlar denli

kaldırım taşı
ağzı olsa soracak
bu ne ağırlık

geçmişte kalan
geceler gündüz kadar
yıldız içerir

İlknur Aktulan, Necati Albayrak, Naci Bahtiyar, Perihan Baykal, Alper Bıçakçı, Kader Menteş Bolat, Ünsal Çankaya, Bünyamin Demir, İbrahim Dervişoğlu, Oresay Özgür Doğan, Pınar Doğu, Gültekin Emre, Mehmet Girgin, Mehmet Gökyayla, Adil İzci, Melih Kalabak, M. Sinan Karadeniz, Mahir Karayazı, Emin Kaya, Nevzat Konşer, İbrahim Oluklu, Musa Öz, Seçil Özcan, Pelin Özer, Hüseyin Özmen, Ozan Öztepe, Onur Sakarya, Melike Şenyüksel, Yusuf Turhallı, Serdar Ünver, İlayda Vurdum, Fethi Yıldırım, Rahman Yıldız.

GİDİLEMİYEN BİR YOLDAN GERİYE

**5 TEMMUZ 1843'DE GİYOTİNE GİDEN
ADAMIN SON MEKTUBU**

III

“ateşi çalmaya gittim onların lânetlenmiş sureti olarak”
Emirhan Oğuz

Bulutların çılgın aşk dansları altındaydım
Uzanmıştım yere ve gözlerim kapalı
Konuşmuyordum

bilirim
ateşi ama diyemem
(kayıp ateşe uzandığım ellerim
yok ah yok ahım

Ben her şeyim, her şeyden bir parça
Tamı tamına reddediliş destanı
Gece gündüz tüm düzenekler gizli özne

...

ahım rüzgârla gelsin diye
ahım bizde kalmasın diye
ama en çok çocuklar yağmura inansın diye
döndüm
uçurumda tutulduğum
uçurumda tutduğum güle

Daha başka şeylerde var elbet
Anlatılamayacak kadar geniş duygulu
İnsan aklının son katmanı,
En üst mertebesi algı yoluna hitaben
Bilinmeyecek gibi değil ama anlatılamayacak gibi
Sana dökülen gizli bir ırmak
Ruhun derininden süzülüp kuşların haberlerini verdiği bu
yüzyıldaki medeniyetten uzak
Bilincinin keşfedemediği vahşi topraklardan

uçurumda unuttuğum her şeye
sabahın körüne
cehennemin dibine
ağız dolusu küfre
döndüm
ardımdan geliyordu nehirler
koştum bir nefes ne varsa önüme kattım
tuza şeker, şaraba rakı, hüzne sefaleti
gördüm göründüm utandım
altıda uyanan emeğe
işten dönmeden beton evlerde, isli bacalarda kurumuş gece
güneşe
döndüm
bakır kazanlarda kaynayan sulara
otoyol kenarında servis bekleyen işçilere
iş bekleyen ibnelere, orospulara
pollyanna'nın hikâyesini anlattım kargayla tilkinin
koynunda uyudum bulutların
yağmur benden yağmur benim
dedim
damla damla
süzülürken anladım
insan tanrının eşki
rüzgâr tanrının sesi

Yakarmalarla süzülenler
Gözyaşlarının kurbanları
Sürüklenen ve dökülen
Hiç güncesinin ışık sahiplerine

Zamanların düşleri bırakmadan yakayı
Görebiliyordum tüm geçmişimi ve düşlerle
Tasarlayıp koyabiliyordum önüme
Yeryüzü kirlenip kaplanıp güzellikler kaybolmadan hemen
önceydi tüm bu olanlar

...

sağ elim göğe
sol elim toprağa
döndüm
bir lokmaya
bir hırkaya)

Sonra şaşırılmamayı öğrendim
Acı dolu kalbimde, tüm ormanlardan büyük, ırmaklar kadar
çoşkun
Kötülükleriyle kaplamalarına ve yollarından çekilmem için
beni ölüme yollamalarına karşı çıktım şaşkınlıkların
Arıttım ruhumu

Adı olan geçmiş bildiğimi
Ve duygularımın engin kutsallığını
Şeytanın ateşine attım ve yürüdüm
En uzaklara

Tüm yolların son noktasına kadar
Her yol ama her yol
Yoksulluklar içinde
Ve sonunda vardım bir yere parlak renklerin altında
Canlı, dolu gölgeleri olan insanların diyarı
Orada insanların akıllarını şişelere hapsettiklerini gördüm
Korkularından kurtulmak için
Ve daha neler neler
Şaşkınlık vermedi bunlar bana hiçbir zaman
Kurtuldum artık insan formumdan

bilirim
yoksulken yaşamak recim
aşksa avuçlardaki taş
ben zaten taş doğmuşum sevdiğim
at da elinden bitsin bu iş

Yalan değil bu söylenenler artık yoksulluklarım yok
Hapsettim her şeyi oğullara/kızlara ait güzelliklerle
Yataklarda bıraktım duyguları
Tükettiğim her şeyin getirdiği hafiflikle yürüdüm
Yürüdüğüm yollar kutsallığa eşdeğeri benim.

(5 Temmuz 1843)
Eli son kez kalem tuttuğunda...

KAZABLANKANIHAVENT

I.

Genişliği görmüştüm okyanus kıyısında
Kaybettim köşeyi döndüğümde
Bir avuç kum aldım elime
Ay doğdu uzakta
Yönünü
Makamını
Benden önce
O bildirdi geceye

Sığınağı yoksayıklamanın
Uykusuz bu boylamda rüya bile
Aylak çobanı sürünün
Sayarken nasıl bilinmez
Kaybetmiş
İki deri bir kemik
Koyunlarını

Ansızın söner
Günün rengi uykuda
Mat kuytuda yıldız gölgesi
Asılı kalır
Hareketsiz
Sarhoş omuzlarında

Balıkların bildiğini sanıyor şiir
Ah ne gam!
Tahtakurularıdır
Ne varsa yastık altında
Gecedен kâğıdataşır

Gökyüzüne çaktırmadan
Köşe bucak acele
Gülenyüz yaması
Gözyaşı izlerine

II.

İtinayla tozunu aldım
Terk edilmiş caddenin
Haziranın bodrumuna yığdım
Uğultulu çöpleri
Lodos imzasıyla sonra
Bir mektup yazdım
Yaşlı kıtaya:
Beni bir sokak lambası olarak hatırla
Bozuk gözlerinde
Yanıp sönen
Baykuş gölgesi

Yıkılan tarih
Rehin alırsaatlerini
Hükmü kalmaz
Taşınan hatıranın
Boşaltır ne varsaceplerinde
Meteliksiz bırakır
Sefaleti çiğneyip gezeni

→
/..

GÖLDEN ASİ

Sapanca Gölü'ne akşamın indiğini
önce ben gördüm
mahzunluk
çökmeden daha
sonra dinledim
rüzgâr türküsüyle vurdu kulaklarıma

benden selam olsun dedin geçen yıllara
ıhlamlara, çınarlara
söyledim
göl çırpındı heyecanlı dalgalarıyla
hâlâ mavi mi dedi umutlarında
hâlâ asi mi akarsularda

bir selam da göl bıraktı avucuma
unutmamış
“sular unutmaz” dedi, “sular unutmaz”
söyle, o da unutmasın bir daha.

Gebze, 21.11.2011

İlayda VURDUM

SOĞUK MAVİ

Daldırıp elimi içine
Denizi yokladım
Koy büyüdükçe
Derinleştin sen de
Kendimi yokladım
Yelkenlerin bir kavmi yok ediyordu içimde

Ağacın kökünü damıttım göğe
Bütün ağaçlar geceydi belki de

Bir deniz şehri taşıtı içimde
Gözlerimi yokladım...

Alanya, 29 Ocak 2012

Ah diyorum durmadan
Utanarak kendimden
Nasıl da sızıp kaldı
Tuğla kuşu omuzlarımda
Yarasa olduğunu yazıyor kitaplar
Martı oysa

Sen söyle muallim
Son bir defa
Hangi telden çalmak kurtarır
Bu meczup kenti
Hangi notada nihavende döner
Dalgalarla sevişen
Yırtık betonun sesi

29 Haziran 2011, Kazablanka, 31 Ağustos 2011, Cunda, 13 Eylül 2011, Şirinevler, 19 Eylül 2011, Gümüşsuyu

ONA KELLEMI GÖTÜRÜN

Oresay Özgür DOĞAN

Şiir cinneti bir biçimsiz boşluk ve hep
İç denizde karartma geceleri
Bu yüzden beyazdır, tülleri tedirgin pencerelerin

Kardeşim, siz kendinizi ne sanıyorsunuz?
Sözcüklerimi kuşatan bu anlamsız ateş de neyin nesi?
Ne yapmaya çalışıyorsunuz? Müphem de ne demek?
Elbette şiir ideolojiktir. Çünkü insan ideolojiktir.
Evet, yorum da ideolojiktir, eleştirisi de.
Mündemiç ne demek?
Siz sordunuz, siz cevaplayın o zaman.

1700'lü yıllarda yaşayan farelerin, zamanın dünya düzenine karşı takındıkları büyük tavrını, örneğin bir veba salgınına 2010'lu yılların biçimine göre nasıl değerlendirebilirsiniz?
Yol yordam mı?
Bir oyundan düşmüş kelimeleri kovalamak ne kadar mantıklı?
Şu an şiirin manifestoya ihtiyacı yok ki!
Hiçbir şey anlamadım.
Bildiğiniz gibi okuyun, kardeşim.
Şimdi de geçmişin bilgisi üzerinde tay koşturarak, yakın zamanı yargılıyorsunuz.

Boş verin bunları. Makineler bile şiir yazıyor. Yakında şairleri çok amaçlı makinelerin yardımcıları olarak atayacaklar.
Asil 35X-Ş'nin 'Pespembe Devresel Hüzünler' başlıklı yeni şiirini okudunuz mu?
Hayır, sponsorlu bir makine. Okuyun da ağlayın.
Bankalar Birliği Şiir Destekleme Fonu.
Kültür taşıma işi mi?
İlan verin işte. İllere kültür dağıtımı yapacak Devlet kamyonları aranyor diye.
Hayır. Şiir Yıllıkları Çıkaran Şairler Birliği daha aidatlarını toplayamıyor mu?
En iyisi Şiir Değerlendirme Merkezi Yönetmeliği'nde değişiklik yapın.
İyice şaşırılmışsınız!
Yaşamsal eleştiriyi kim yapacak? Siz mi?
Dergiler Birliği Şiir Güvenlik Konseyi mi?
Veto hakkı olan şair üyelerine sorun. Ben nereden bileyim.
En iyi siz bilirsiniz.
Uydurmayın! Ayrıştırın insanı, şiirin ne olmadığını bulursunuz.

Belki 2500'lü yıllar, bu çetrefilli duruşunuzu konuşup, sizi tartışacak. Durun hemen heyecanlanmayın, şaka yaptım. O kadar uzun yaşamaz, okunduktan sonra kendini şiirin uçurumuna atacak olan yağmursuz susmalarımız.

Şu, ortalıkta dolanan az gelişmiş ilginiz; şiiri, genetiği değiştirilmiş tek satır üzerinden konuşarak düz yazıya çeviren yaklaşımınız, bir algı yangınında yok edilir nasılsa, sevinmeyin o kadar.

İyi ya olgunun derinine inemiyorsunuz işte.
Kendinizden bir kopya üretip, kopyanıza övgü yorumları yazdırıyorsunuz. Birinci kişiliğiniz durumdan hoşnut olmalı.

Bu arada birden fazla dergide hep aynı o güzelim şiirleriyle arzi endam eyleyenlerin nesi nedir? Anlayan varsa beri gelsin.

Sonuç mu? Sonuç: Yozlaşma ve yolsuzluk.

Hayır, şiirin kılıcı şiire yorum yapar.
Formülü basit: Yaşam çarpı insan üzeri anlam.
Çözümler, evrenselliği içerir.
Ne de olsa pay, küçük çıkarların duyarlı renklerine ıslık çalar.
Kim olacak, tanrısal bir nimetin bağışlandığı siz.
Atmayın. Bir değer, o değer anlamını ön plana çıkarmış en az iki kişi tarafından yaşatılır.
Şiirin etik ilkeleri, kodları yoktur.
Karıştırmayın.
Hayır, davranışları ön plana çıkarmaya çalışıyorum.
Kaos çokluğun doğasında var.
Neden kızdınız anlayamadım?

Artık, yaratmak, aşırıdır. Gönül rahatlığıyla aşırabilir ve yaratabilirsiniz, her aşırıya bir gerekçe yazılabildiğine göre...
Tamam, beni reddetme hakkınızı kullanmak isteyebilirsiniz.

Neyse. Siz beni okuyun. Bakın, işinize yarayacak şeyler yazacağım:

Şiirinsan, kutsanmış alışkanlıkları sever. Alışkanlık, ortak mutluluğun ve başarının güvencesidir. Çekinmeyin, korkmayın, asi olduğunuzu söyleyin ve özgür... Kuralları yerden yere vurduğunuz... O kahrolası, tutkularını giymiş değerleri yerle bir edeceğinizi haykırın. Nasıl olsa gelecekte konuşmak artık bir eyleme yol açmıyor.

Nedensiz karşı çıkışlar, önemli bir tetikleyicidir. Sürekli, sıra dışı olmak gerekliliğini vurgulayın. İlgiyi, doğurgan bir mekânda, düşüncenin şahdamarına enjekte edilmiş anlamdan süzün.

"Alıntılar Yazarı" olmanın inceliğini duyumsatın. Defterlere dize olmuş özlü sözlerin izinden yürüyenlerin yaratı benzerliğinin alkışa ve övgüye tutuk, emek verilmiş yepyeni yüzünün, şiirin aklını beslediğini her defasında vurgulayın.

"İç ve dış dünyalarla barışık, uyumlu, iyimser, sevecen ve gölgeleri unutturan modern şiirler yazmak" gayretinizi sevgili ve saygılı iyi niyetinize bocalayın.

Özlem duygusu canlanmış avlunun şiiri ve okuyucusu bereketlidir. Bir damla yalnızlıkla bezeli geçmişin mutlu anlarını hiçliğe akan zamanın cebinden çekip alın. Yaşama nazik ve narin dokunuşu, o yarım bırakılmış aşklar için yazılmış ağlak şiirleri, şairden keyifler okuyucusuna alkışlanmış o vodvili çok beğendiğinizi köşe başlarına işaretleyin.

Geceye hüzün ışayan dar vakitlerde, ruh sembolleri patetik ve içkin kentlileşmiş bir yarayı öpün. İyi ile kötü arasındaki önsel farkı ortaya koyan, anlaşılmazlığı besleyen, önemli cümleler yazmayı unutmayın. Çalışkan ve tutumlu bir şiirin görev bilincini ay ışığında yıkayın.

Dışavurumcu tavrın sabırsız çılgınlığının kırmızı gökyüzünde, nadide bir karşı duruşun şiirdeki izdüşümü, küllerile müzelenmiş ölü bir aşkı, Synchronique (Senkronik) bir açılım içinde parlatın.

Ara sıra, bir hazza isim bulmakta zorlandığınızı, itiraf edin. "Boşluklar Duyarlılığı" nı canlı tutmak için gerçekte yenilikçi bir aktivist olduğunuzu fısıldayın. Aslı astarını bilmek önemli değil, en az bir imza kampanyasına destek olduğunuzu belirtin.

Övgü kalıplarınız için cümleler bozun, cümleler yazın. Yorumdaşlığın sıcaklığına, üsluplar ve açılımlar için mavi

DACAT REİS

Kumkapı'nın kıyı mahallelerinde gürgenden ve açık denizden yapılmış küçük bir ev düşünün. Mendireğinde tımbıl bir gırgır, manzarasında lodos olsun. İnce bir anne eli şevkati ile açılış penceresi kapısı. Ela gözlü lepiska saçlı ermeni çocukları koşursun bahçesinde, oynasınlar rüzgârıyla suyuyla. Saçta yatan ekmeğin kokusu düşsün buram buram avluya yayılsın. Evin meremetçi kadınları olsun yaşlıca, yavaş yavaş kalksınlar ayağa bulutları durer gibi süzsünler Marmara'yı elleri terli alımlarında. Bağırsın goygoycular voli voli. Umudun adı bugün Dacat Reis olsun.

pencereler açın. O şiir arabalarıyla getirdiğiniz yazmalar estetiğinin gül yapraklarını dört bir yana serpin.

Ara sıra, "Bir Büyük İntihar Teşebbüs Zamanı"nın dillendirin. Var olmak için yok olanları retorik imleyin. Olmadı dil savaşlarını ışıktandırın. Derginizde kendinizi övdürün. Olmadı, bir şiiri ürkütün. Sevgiliniz için imge toplayın. Büyük Ayna'ya çocukluk fotoğraflarınızı yapıştırın. Şirinlenin.

En az bir şiirin, sizi anlattığına, kendinizi ve bir başkasını inandırın. Sözcüklerle konuştuğunuzu söyleyin. Uslu bir anarşist olarak köşenizde parlayın, Hıza inat her şeyi ağır ağır ve ağırbaşlı tüketin.

Endişelerle, kötücül dürtülerle sonsuzluğa atılan her adımda, mananın işlevselliğinin yarattığı düşünsel apokaliptik taşlarla yaşama sınırlar çizin. Anlamsızlığı devşirin, bazen güneş batarken bir heyulanın eteklerinde ve yok esintilerle...

Şiir öldürücüdür ve tabiatını sever. Yılmayın. Şiir ağacına nihilist kuşlar doğurun. Aynı şeyleri, birkaç yeni aynı şeyle birleştirerek gönderilmemiş mektuplar yazın. Şiirsel günah çıkarın: "Dinsel öğelere yaslanan ama inançlarına hapsolmayan" şairleri muhabbetle okşayın.

Tarafsız görünmek için kendinizden olanı eleştiriyormuş gibi yapın. Şiiri içinizden okuyarak, düşleri, süslenmiş bir şekilde sağdan sağdan yorumlayın. İki ayda bir 'Ben solcuyken' diye başlayan ölgün dul günlerden bir iki paragraf paylaşın. Ayda bir kere 'Gecenin Acı Sütü'nü içtiğinizi söyleyin. İçinizin ırmağına düştüğünüzde şiire sarıldığınızı not düşün.

Ve sıkıntılarla bezeli melankolik bir dokunuşla, işaret ateşlerinizi yakınıza körükleyin.

Ve kımıldamayın.

Ve öylece bekleyin, gelip yontmasını, kör bir yontucunun bu güzelliği.

Gülümseyin kardeşim, görünmeyen kuşlar havalanacak dünyanın avlusundan.

Ne garip bir dünya! Küçük bir mutluluk bile şart koşuyor, insana.

EVCİLLER ÖLÜDÜR!

ben hayata bakıyormuşum, yaşamak dururken anlayacak olmadığından ses etmedim. O zamanlar dünya cehennemdi, evler, odaları, duvarları, sabır işlenmiş uçurumlardı olgunluğun anne taşlarından geçiyordu tüm gücüyle savurgan rüzgâr umutla gerçeğin birbirine çıkmaz kapılarında anahtarı bulsam da açılmazdım

suskunluğum satın alınıyordu

yağmurda su başışlarken herkes birbirine adımlarım eksik eteğimden taşalı epey oldu çamurdan hızlı davranabiliyor insan, güneşli günler biçebiliyor, kalbine yürüyen bataklığa yoksa, kendiliğinden çürümez bu çiçekler

gökten inen tüm kitaplar erkeklere!

satılırırken insanlığın saçı uzun düşleri kısacak: Simone öldü, Rojin dağda, Gonca sizlere ömür *ben de kendimi pek iyi hissetmiyorum:* gözü bozuyor sürekli karanlıktan aydınlığa bakmak, uyuşturuyor ağır kesici bir parça özgürlük ama tek sözcüğüm havadan gelmedi!

zehrin güçlüyse kalk, kendini toplamaya ötekilerden başla!

Hayat bütün, ama paramparça.

Mehmet GİRGİN

ÖLEMEMEK

Bir şarkıda kırılan çığlık
Binlerce hazlık, serinlik
Seri katiller, kimin peşinde
İntiharlar, gel gir rüyama
Dalgalı, yosunlu itaat
Su kuşları, kuşkular deniz aşırı
Sertab*, düşen bardak, sessizlik
Yere bakmalar, betona çakılan çakıl
Bakış, yaz, telefonda kül olan hiçlik
Soytarı, yüzsüz kız- çilek dudak
Bir şarkıda çoğalan çığlık
Binlerce haz nesnesi, zemin
Beton kafalı kurbağalar, bağırsız
Bağdat- bombalanmış akıl
Akşamlar sarhoş, güneş
Esen rüzgâr, boğaz, abim- kumsal
Kutsal kitaplar ve yalan
Çoğalan, çoğalan- durmadan
Doğruya tutunmalar ve kırılmalar
Hiçlikle büyümeler, Sertab'la
Gel gir rüyama, dünyama

2 Ağustos 2010

*Sertab Erener

Onur SAKARYA

TÜTÜN RENKLİ BANDO

Hoş geldinlerle zıpladım bu dünyaya
Tütün renginde bir bando cenaze marşı çalıyordu
Çünkü öldüğüm gün doğduğum gündü
Ne zaman yeni bir yaşa girsem
Bana yıllar cellât gibi göründü

Biz acıyla beraber iki kardeşlik
Kâh öpüştük barıştık kâh birbirimize giriştik
Amortisi bile vurmuyor hayatımın biletine
Yaşlanıyoruz kardeşim acı
Basıyorum yeni yeni otuz birime

Ben eskiden çok dövüldüm
İnceydim, güçsüzdüm, nasır tutmamıştı henüz kalbim
Elden ele atıldım, amaşızca sövüldüm
Ben eskiden beridir küfürlerle bilendim

Siz bilirsiniz, beni oyuna almamakta belki haklısınız
Belki kahkahalarınızda boğarsınız çitkırıldım ruhumu
Hayır, haklısınız, iyi yaptınız, iyi ki yaptınız
Ben çoktan unuttum lanet olası gururumu

Şimdi gidiyorum
Size kırışık bir rüya bıraktım, biraz tütün kolonyası
Dişlerimi kenetledim sıktım yumruğumu
Madde bir: Bu yalnızlığın kızıl anayasası
Yine de cevap vermedim, ne size, ne içimdeki şeytana
Madde iki: Düş nedir ve ne-den imal edilir?

Şimdi gidiyorum, güle güle
Kırgın değilim, kızgın hiç değil
Biraz yorgunum sadece belki biraz rezil
Ne olursa olsun sevmiştim
Ne de olsa insansınız insan
Siz dinlemeden, siz bakmadan, siz anlamadan
Ama insansınız işte maalesef insan
Ve sokağa bir çıksan
Binlercesi, milyonlarcası, yürüyen, konuşan
Hep konuşan
Ve bir anlığına da olsa dursan
Hayat dursa
Ve bir dakikalığına da olsa gözlerini yumsan
Ve kuşlar gökyüzünü matkaplarla oysa
Yaşadığını anlasan
Ah!
Yaşadığını anlasan

Hüseyin ÖZMEN

SORGU

hiç mi kızarmaz utancından
sonbaharda şu çam ağacı
çırılçıplak kalınca
karşısında onca arkadaşın

ay da suç ortağı olmalı
açığa çıkarıyor
inci gerdan dalları

İbrahim DERVİŞOĞLU

PİSUVAR

Alışılmış bir akbaba uçuşunda sözlüklerin arasında nihale
Ne bileyim biraz sen duştayken şemsiye açmak
Biraz içime öksürmek sonra muhakkak bir serum boşluğu
Para atılan kuğularda havuzun hoşluğu steril değil ama mavi
Değil mi?
Çok garip olurdu yalnız bunlar için sevseydim seni

Hiçbir kolonyanın açısı gönyeyle ölçülmez çünkü
Ve kimse aynayla tartışınca ruj lekelerini düşünmez
Değil mi, ne komik ve binlerce yargı üstelik sorulu
Alt ve üstü baskül meselesi dağ menekşesi yerçekimi
Ar ve tık: Mutlu ol olmalısın umurun da olmalı
Bilakis: Umursuz bir kadının kusursuz bir aşka değer
ayakları

“Lütfen, artık lütfen olalım birbirimize”
Kaybedişler ve Temenniler Sözlüğü
İtiraf et. Aç değiliz. Açıkta kılınmaz çünkü şövalye
Kitapsız şairler için bile bunlar büyük mesele.

Samsun – Ladik

Fethi YILDIRIM

SUMMERTİME

1.

paletimden çıkarıyorum yakışıklı sarısını
saman kâğıdımın
batırıyorum kumral fırçalığına saçlarının
- nefesin eksilir her yazbitimi
ve vazgeçer kemik çerçevelerden
bisikletinin zinciri

2.

sen gidersin birkaç deniz bırakırsın
avcuma boyanır yüzün, takvimler eskir
gülüşün sızar taşlarından bir Janis Joplin çılgılığının
sonra bir bilet alırım vesikalığına
terkedişlerin kapalı gişe oynadığı sinemamdan

3.

bavullar geçer gözlerinden - bavullar, bavullar
uykularım kaçır saymaktan, çimenden eteğin
sen gamzelerine bahse girersin de kaybedersin
yokluğun bir anne gülümseyişi.

her sonbahar kumlu radyomda böyle anlatılır gidişin.
sonrası çokışıklı gürültüler,
önlüklerimiz

Bünyamin DEMİR

CEVİZ

Bir kere açsan kanatlarını benden kendine
Derdine pire kanatlarına hava en güzel pike
Sen titrersen uzak ülkeler zelzeleye tutulur
Hüznü kurtarma kamplarım enkazıma kurulur
Naifliğine naftalin korkuna yapboz umut
-sarıla sarıla huzura fiyonk bu kucak-

Penceremde Rab büyüktür çınlıyor tandan evvel
Bak bizi çağırana saygıda kusur altı nokta
Büyükse ne güzel küçülmek, kanatlar kırkbeş derece
Gel güvercin çivileme girelim huzura hasat yakındır
Bir olsa ruhuma gülzar ve gülşen, gül varsa
-köpürdükçe bebe şampuanı kokar bu biz-

Mamalı beşikli kokulu kundaklı nazar boncuğu
Aynı evde kaynarsa bir şişe huzur ruhu siner
Duvarına boyanmış elini kalbine koyan fırça
Tozunu yıkama rüzgârına kapılalım tıpış tıpış
Yerden kesilen fidan sevinçten mi sürgün
-sevdikçe neşeye neşe gamzem-

Naci BAHTİYAR

BOŞLUK

Töresinde ölüme kına yapan cinnet
göçün yıktığı dere yatağında
kan elimizi yıkandık

Piçin g/ördüğü kuşağa sarındı kızlarımız
yurt edinmiş göğsüme edep yerleri
nil'i yıkanan kızlar olmadı dinde

Ar'ın suyuna kan katan şehvet
çocuğun çocuk doğurduğu utanç
sırrımı ellere verme sakın

Acının mahşerini içiyorum
dökünüyorum suçumu tenime
sınıyorum keder dedikleri dağın ardını

Akvaryumun suyunu içen balık
intiharına yol açar her yudum
ölümüm sevdiğimin baş taşıdır

Çingırağın etrafını dönen ateş burgacı
ateşin tadını alan dil atımı sıcak olmalı ateşten
dolanan yangındı kızımın belini kuşatan

Gecemi suya değişiyorum yıkıyorum ölüm dedikleri tanrıyı
vicdanım nefsimi reddediyor el oluyorum nefsim
çözülüyor güneşin sırrı ay dolunuyor geceme

Erken batıyor yurdumun doğusunda güneş
çoğalan boşluğu öpüyorum elimden kayıyor elin kızı
tarife sığmıyor sokağın verdiği namus

Melike ŞENYÜKSEL

HAİKÜ- 2

R

Çakıllar ve kum
yol boyu eşlik etti
hırçın rüzgâra

D

Kara bir gölde
debelenir durur hep
Zeus'un oğlu.

Z

Beyaza döndü
bir bulut hatırına
mor dağın yüzü.

Ç

Utançtan mıdır,
suya yenilir her dem
yerin çukuru

Y

Yorulmuş bir yaz
eylül göğüne inat
can çekişiyor

T

Tek dokunuşla
titreşen yüzü suyun
duruldu yine

Kader MENTEŞ BOLAT

ANLATI

(Edip Cansever'e nazire)

Donuk bir bakışla
araladığı gerçeğin perdesini,
Kilidi bozuk bir çanta gibi
koydu bir kenara.

Ne biliyordu
Ömür denen kuşa dair,
Bir kenara onu koydu.

Aldı eline fırçayı,
Tuvaline,
Renklerin uyumsuzluğunu koydu.

Yüreğinin korunağında
Tek soru vardı.
Aldı eline işareti:
Sonuna onu koydu.

Adam donuk bakışıyla
masaya,
Bilinmezliği koydu.

Masaysa,
Sallanıp duruyordu.

Adil İZCİ

5 Ekim 2006

"Kalbin kendine özgü nedenleri vardır ki akıl hiçbir zaman onları anlayamaz." (Pascal)

*

Selçuk Altun'un bugünkü "Kitap İçin – XLIV" notlarından:

"Sen gölgenin üzerinden atlayamazsın, şair ölümün üzerinden atlar." (S. T. Coleridge)

*

"Kalite(ler)den memnun değildir ve geliştirecek zamanı yoktur. Ressam Georges Rouault (1871 – 1958) 77 yaşındayken toplam 315 tuvalini yakar."

6 / 7 Ekim 2006

Öğle saatlerinde Üsküdar'a indim; Kuzguncuk – Beylerbeyi-Çengelköy... oralara doğru mu yürüsem derken karşıya geçtim. Bu kez de Aya İrini'nin bahçesi mi, İstanbul Modern mi, Boğaziçi mi... kararsızlığımdan sonra Sarıyer otobüs durağına geldim. Orada da bir süre kararsızdım. Neyse, otobüs geldi ve üç sularında Sarıyer'de oldum. Kısa bir yürüyüş, börek ve çay... geriye doğru -Kireçburnu yönüne- yürümeye başladım. Bir yandan da önceki zamanların izini sürmeye çalışıyordum. Bülbül Sokağı'nı buldum. Bir boy gidip döndüm: Baharda duyduğum bir koku olduğu gibi duruyordu. Baharın yeşertisi de hemen hemen öyle. Şaşkınlıkla gördüğüm çiçekli hanımeli den bir dal koparıp gömlek cebime koydum. Başka anımsamalarla Kireçburnu'na geldim. Geri Sarıyer'e yürüdüm. Akşam olmuştu. Puslu bir dolunay oluştu. O haliyle hayallere daha elverişli olduğunu düşündüm. Göründü yitti göründü yitti. Bu arada belleğime de sonsuzca kaydoldu elbette. Bu yıl Arnavutköy'de (ocak ve eylül), Eyüp'te, Kireçburnu'nda, Emirgan'da ve Acıbadem'de evde epeyce görmüştüm dolunayı. Sarıyer'i de ekledim böylece. Dönerken Kireçburnu'ndaki sessiz parkta bir süre dinlendim...

Bülbül Sokağı, "Aşk İmiş-34"ü esinlemişti; bir de haiku esinler mi umduyduydu ama o değil de "puslu" ay, şunu yazdırdı bu sabah:

"Ay puslu - / Serçede bir sevinç: / Pek çok özlediği vardı..."

Hepimiz gibi serçelerin de herhalde pek çok özlediği, özlediği için de hayal etmeye can attığı kimler ve neler vardır? Bir güz akşamı puslu dolunaydan daha güzel fırsat mı çıkar? O belirsizliğin ardında kimleri ve neleri var etmez ki hayal gücümüz? Peki neden serçe? Kireçburnu'ndan. O güzelim parktan. Hem ben bu dünyada en çok serçelere vurgun değil miyim?

Bülbül Sokağı'nın haikusuna gelince: Dilerim yazarım. Bu sokak "Haiku's"larda da mutlaka olsun isterim çünkü.

"Kuş Sokağı / Hem hâlâ hanımeli / Hem güz yüzünü öpüyor!"

Birkaç satır yukarıda "Dilerim yazarım." demiştim. Yazdım mı yoksa?

Öğle saatlerinde Süleymaniye'ye gittim. Bir ay kadar önce yine gitmişim ama bu kez tadını gerçekten çıkarabildim. Caminin dört yana yayılmış bahçesi, kim bilir kaçar yüzyıllık çınar ağaçları, çimenler üzerine serilmiş kuru yaprakları, güz serinliği... Yalnız cami değil tarih kokan; bütün bir semti... Sokaklardan birini -Kirazlı Mescit Sokağı'nı- bir yerlerden anımsadım ama nereden olduğu bir türlü usuma gelmedi. Sanki bu adı taşıyan bir kitap vardı. Ne kadar çok eski ev, eski yer gördüm. Hepsinde de kalbimi sızlatan bir şeyler duydum. İçime pek çok şey doldu; şimdi neler olduğunu kestiremem onların ama zamanı gelince şu ya da bu biçimde hepsinin su yüzüne çıkacağını sanıyorum. Oradan geniş bir caddeyi izleyerek Beyazıt, Çınaraltı, Sahafkar Çarşısı... En son Soğuk Çeşme Sokağı... Sessiz bir bahçede akşam çayı ve Gülhane'den iskeleye... Üsküdar vapuru. Bir çay da Üsküdar'da.

11 Ekim 2006

Paragrafın ortalarında, "İçime pek çok şey doldu; şimdi neler olduğunu kestiremem onların..." demiştim ama en belirginini şimdi pekiyi duyabiliyorum: Oralara sinmiş eski zamanların kokusunu. Hatta güz kokusunu da...

12 Ekim 2006

Öğleden sonra eski öğrencilerimden Mehmet Çetinkaya'nın çağrısı üzerine Sabancı Üniversitesine gittim. Serviste yine eski öğrencilerimden Duygu Saatçioğlu da bana katıldı.

Feyza Hepçilingirler, yine çok güzel bir söyleşi yaptı. Dil kirliliği üzerine arada öyle örnekler verdi ki gülmekten karnıma ağrılar girdi!

*

Bugün aynı zamanda Niğde'den Maraş'a göç edişimizin 34. yıldönümüydü. Bunca iş gücü arasında 12 Ekim 1972'yi de hemen her şeyiyle yaşamak olanağı bulabildim. Kalbe geçen önemli bir şey kolay kolay silinmiyor!

14 Ekim 2006

Enka Okullarındaki sempozyumdan erken kaçıp Boğaziçi'nde yürüyüşe gittim. Bir sokağın ta dibinde muhteşem bir çınar gördüm. Bak bak bitmeyecek bir ağaç. Keşke dedim, yanı başında bir evim olsaydı. Orada sessiz sakin bir dünyada yaşayıp gitseydim. O, bütün göğe ermişliğiyle mırıldanır mırıldanır; ben de altında dinler dinlerdim. Daha doğrusu dinler dinlerdik: Öyle bir yerde bir başıma nasıl yaşayayım ben?

15 Ekim 2006

"Güz sonu: / Öyle ıpıssız çınar... / Neyse ki seninle komşu!"

"Üsteliyor: / Kuşlara gidelim! / Biri elinden tutacak ki..."

İkisi de içime sindi ama günün birinde okuyanlar birinci haikuda ağacın ıssızlığının yaprak dökmekten ve bundan dolayı da artık kuşların gelmiyor oluşundan kaynaklandığını

DELİRYUM

çıkabilir mi? Sonra da ağacın bu yoksunluklarını "komşusunun" gidereceğini düşünebilirler mi? Tıpkı serçeler gibi çünkü o komşu! İkinci haikuyu okuyanlar da üsteleyenin ya bir çocuk ya bir yaşlı olduğunu hayal edebilecek mi? Çocuk -öyle algılanırsa- kuşları neşeli bir oyun arkadaşı gibi istiyor. Yaşlı - öyle algılanırsa- kuşları şimdiki bir yana bırakıp güzel hayallere dalmasını sağlayacak gerçek kuşlar olarak istiyor. Onlara dalınca içinde bulunduğu zamanı ve asıl halini unutup gidecek...

Şimdi usuma düştü. Şu da olabilir: Üsteleyen kişi, kuşları yeterince bilmiyor. Güya ondan daha iyi bilen birisi, elinden tutup kuşların olduğu yere götürecektir. Tıpkı yaşamaya ve öğrenmeye hevesli bir çocuğun elinden tutar gibi... Bu varsayım daha çok hoşuma gitti.

*

Dünün - Boğaziçi'nin- bereketi mi desem? Bir haiku daha:

"Adım başı / Bir kuş tanışın... / Yol mu yürünür seninle?"

"Ne güzel / Kuş tanışları da / Olması biz insanların..."

Bunlar da içime sindi - hem buradaki kuşları serçe olarak hayal ettiğim için- ama sanırım birinciye karar vereceğim...

*

Bir deneme daha:

"Dur n'olur / Kime baka baka / Dinginlik bulacak kuşlar?"

16 Ekim 2006

Ruhum hiç boşluk kaldırmıyor artık. Hep iyi bir şeyler yapmak ya da iyi şeylerle uğraşmak istiyorum.

*

Doğa aşk içindeyken alsın canımı. Yalnızca aşk içindeyken.

18 Ekim 2006

Dün gece yazdığım yüzüncü Haiku'su:

"Bozkırda / Kuşlar da yumar mı / Gözlerini: Yeşil her yer..."

Ancak pek de içime sinmemişti. Sabahleyin yeniden yeniden... sonunda şuna karar verdim:

"Kuşlar da / Hayal peşinde: / İçlerine sinmedi bozkır..."

Bu biçimi de içime sinmedi ve geri eskisine karar verdim:

"Bozkırda / Kuşlar da yumar mı / Gözlerini: Her yer yeşil..."

Bir de bu var:

"İki de kuş... / Sevinçle anıyor / Ev halkını sıralarken..."

hep aynı biçimde yazamam şiir sıkılır
gökler yerler sıkılır, özen atının üzengisi
ve kafe aman'larda kentsoylular
huylu huyunca aşka sırnaşır

ben çok dinledim bu cazı
çok da inledim, suzinak makamında
bir avuç gökyüzüyle kalktım düştüğüm her yerden
mezhebimi sorarsanız karanfiliye
meşrebim
oldum olası aşk!

en dipteyim, dorukta:
kuşların beyazında üç düğüm
mavinin boğazında mendirek!

bir yakut yüzük çaldım ağzından
yunus balığının
adımı kimse sormasın, *kuşlar zaten biliyor*

hey yavrum!
biz de biliriz bel altı vurmasını ama vurmamız
çiçeklerden aldık terbiyemizi, beş vakit
uzasa da tırnaklarımızda öfler öfkeler
menekşe kokar ayıbımız, af buyurun
kalbimiz süt kuzusu

bu bizim iç meselimiz, bu da atımız: *ebedi*
bunlar da ışıktan ipliklerimiz:
güherçile, gülçile

biz de biliriz yanaşmasını ama yaşmayız
sonra ne der küpe çiçeği, ne demez yıldızlar
bakıp billur aineye içimizdeki

cenevizlilerden mi kaldık ne diyor annem
hadi ben neyse!

biz de inanırdık bir zamanlar, dayanırdık
alınımıza sabır giydiren taç yapraklarına
dikenli

bu dünya kimin yalanı anne?
kim doluyor boynumuza bu ipi?
hadi yine o masalı anlat bana
bak cam pabucum paramparça

atımı sordular: *dedim vurdum!*
soluğumda en sunturlusundan bir mavi
adımı kimse sormasın! adımı kimse sormasın!

beddua dışıdır, küfür erkek
bildim! bizim suçumuz erken sevmek

od'dur ve o'dur:
kimse dinlemediği için sustu tabiat
sizindir dar-ı dünya, buyurun tepe tepe!

iliklemeden de olur
kemiklerinizi

HAYDAR ERGÜLEN'İN 'AÇIK MEKTUPLARI'NDAN: ÜVEY SOKAK

Mehmet GÖKYAYLA

Haydar Ergülen, hiç şüphesiz '80 Kuşağı'nın en önemli şairlerinden birisidir. Şairin aldığı ödüller ve hakkında bugüne kadar yazılanlar, bunu kanıtlar niteliktedir. Özellikle *40 Şiir ve Bir* (1997) ile başlayan olgunluk dönemi şiirleri ile şiirimizdeki özgün konumunu sağlamıştır Ergülen kanımca.

Ergülen'in *Düzyazı: 100 Yazı* (2006), *Azıcık Cihangir* (2009), *Trenler de Ahşaptır* (2011) adlı denemelerini biraraya getiren kitaplarının yanı sıra, 'Açık Mektup' alt başlığı ile yayınlanan iki deneme-mektup kitabı bulunmaktadır: *Haziran, Tekrar* (2000) ve *Üvey Sokak* (2005). Bu yazıda, anılan kitaplardan *Üvey Sokak* üzerinde durulacak. Şairin açık mektupları yer yer deneme türünün sınırlarına dahil olduğu için, yazıları ne yalnızca 'mektup', ne de yalnızca 'deneme' şeklinde karşılamak çok yerinde olmayacaktır kanımca. O yüzden ben bu yazılara 'deneme-mektup' diyorum.

Haydar Ergülen'in şairler ve şiirleri ile ilgili düşüncelerine yer verdiği *Gönül Yoldaşları* adlı ilk bölümdeki mektup-denemelerde, Fazıl Hüsnü Dağlarca için, "Başkalığın tehlikesi'ne rastlanmaz Dağlarca'da. Elbette Dağlarca kadar olmasa da çok şiir yazan başka şairler de vardır, ama Dağlarca gibi yalnızca 'kendisi olmayı / kendisi kalmayı bilen' yoktur. Bir'in çokluğu ve çoklukta biri. O Dağlarca'dır, 'başkası' değildir." (s. 16), Behçet Necatigil için, "Kolaydır: Şiiri ev-sokak ikileminde konumlayıp, şairin camına taşatmak. Evi odalardan, çoluk çocuktan ibaret sanıp, 'evcil' şaire konfor yakıştırmak. Oysa 'odası dünyadan büyük' bir şair için, ev yalnızca odalardan, bir şehirden, bir ülkeden ibaret değildir. Behçet Necatigil'de 'evin halleri', dünyanın haline ayarlı ve duyarlı bir büyük şiirdir." (s. 19), Ece Ayhan için, "Toplumun (Ece'nin deyimiyse 'kötülük topluluğu'nun) genel görüşlerine aykırı, şaşmazdoğrulara karşı, kesinlemeleri geçersiz kılacak kadar kuşkucu ve yöneticilerin de halkın da hoşuna gitmese de başka bir söz, başka bir kafa ve başka bir akıl yürütücüdür Ece Ayhan." (s. 42) türünden yerinde saptamalara sıklıkla rastlanır.

Sivas katliamında ölenler için ve yine onlara hitaben yazılan 'Kül-Kardeşlerim!', düzyazıda duyguların, inceliğin, duyarlılığın dile getirilişini örneklemesi bakımından çok başarılı bir mektup-deneme olarak öne çıkmaktadır. "Yani Asım, yani Metin, yani Behçet, yani Uğur, Hasret, yani hepsinin adı uzun sürecek 37 Kül-Kardeş. Siz ne Althusser'in 'Gelecek Uzun Sürer' dediğini, ne Şükrü Erbaş'ın 'Kül Uzun Sürer' dediğini duydunuz, hem belki Şükrü de öyle söylemezdi sizin külleriniz gözlerimize dolmasaydı, kalbimizi bir yangın yerine çevirmeseydi eğer!" (s. 50) şeklinde başlayan mektup, "Bu kül, üstümüze yıldız olup yağsın ve uzun sürecek bir geleceği aydınlatsın." (s. 51) cümlesiyle sona erer.

"Şairin ya da şiir yazanın muradından bağımsız olarak hepimizin bir okuma biçimi vardır. Şair hangi özel nedenlerle yazdıysa, okur da kendine özel nedenlerle okur bir şiiri. Elbette derdi günü şiir okumak olanlardan söz etmiyorum, onlar maalesef, ki ben de 'onlardan biri' sayıyorum kendimi, bir tür 'şiir okuma memuru' olarak görev aşkıyla okurlar. Olsun. İçinde aşk var ya, ona memur olmak bile güzel. 'Niye şiir okuruz'un cevabını, demek ki, herkes kendi meşrebince verecek, ben bir şey diyemem." (s. 61) diyerek 'niye şiir okuruz' sorusunun karşılığını ararken aslında kendisi de bilmektedir net, tek bir

karşılık alamayacağını şair. Belki de bazı bireyler doğuştan itibaren çevrelerine daha farklı bakmalarını sağlayan bir içgüdüye sahip olmalarından dolayı vardır şiir ve belki de yalnız bunun için okunmaktadır, söylenmektedir bin yıllardır.

Ergülen, belirli şairlere ya da belirli şairler hakkında yazarken, bir yandan da inceden inceye genel olarak şiir ve şairler üzerine düşüncelerini de belirtir. Baki Ayhan T.'nin ilk kitabı olan *Hileli Anılar Terazisi* için yazdığı 'Şair ve Budala'da yer alan, "Bence ikisi de aynı şey demeye gelir bir bakıma, çünkü şairlik bir abdal işidir, abdal söylemekten başka işi olmayan adamdır, hem bizim abdallarla eskiden Fransa'yı şiir söyleyerek dolaşan 'trubador'ların farkı nedir? Öyleyse şiir abdala yakışır, abdal da şiire deyip bu bahsi kapatmak gerekir. Zira şairler alıngan kimselerdir, abdallığı üstlerine alınıp kızabilirler, küsebilirler. Rica ederim, herkese şair desem de, herkese abdal der miyim?" (s. 77) bölümü de bunlardandır. Düşününce haklılığını kabul etmemek kolay değildir bu saptamanın. Has şairler de abdallar gibi, Hiçbir maddi çıkar gözetmeksizin -zaten şiir maddi olarak yalnızca kaybettirmez mi?- bir inancın, inanışın -ki şiirdir bu inanç- ömürlerini tüketmezler mi?

80'li yılların iz bırakan şiir dergileri *Üç Çiçek* ve *Şiir*'nin yayınlanmasında Ergülen'in de önemli payı bulunmaktadır. Ergülen, bu dergilerle ilgili olarak, "Adnan Özer'in öncülüğünde, Tuğrul Tanyol'la benim de çıkışına katıldığımız *Üç Çiçek* ve yayın kurulunda bulunduğum *Şiir* dergileri, bugünden bakınca, iddiasızlığı bir iddiaya dönüştürmeden, hem şiir-gelenek ilişkisini gündeme taşımaları, hem de özellikle II. Yeni çizgisinde bir şiirin sürekliliğini sağlamalarıyla, 80'li yılların en dikkate değer şiir çabaları olarak görünüyor." (s. 100) diyerek hem 80'ler şiiri, hem de bu dergilerle ilgili önemli bir çıkarımda bulunur. O yıllarda şiirin Haydar Ergülen, Tuğrul Tanyol, Adnan Özer, Seyhan Erözçelik gibi şairler tarafından çekilen kanadı için hem geleneğin yok sayılmaması, hem de II. Yeni'nin sürdürümü, modernlikle beraber şiirin ortak paydalarıdır.

Şaire göre şiir ile aşkın bağları öylesine sıkıdır ki, zaman zaman birbirlerine karışırlar ve birbirlerine sebep olurlar: "Şiir, mırıldandığımız şey olur ve aşka sebep olur. Bu yüzden, şiire inanmak, aşka inanmaktır. Aşka düşmek de şiire düşmektir. Aşkın çatısı şiirle kurulur. Avlulara bakın! Her ıssız bir bahçeyse, iki ıssız bir avludur. Bahçeler buluşur, ıssızlar kavuşur, şiir aşka sebep olur. Şiirin olmadığı yerde, aşkın olduğu görülmemiştir. Belki de duyulmamıştır demeliyim, çünkü önce şiir duyulur, sonra aşk." (s. 106) cümleleri ile Ergülen'in *Keder Gibi Ödünç*'te yer verdiği *Mırıldandığım Şeylerin* bölümü ve 'Senin harflerin için' şiirindeki, "Mırıldandığım her şeysin, sesinden öpüyorum / sessizliğine de eğiliyorum fakat neresindesin" (s. 9) dizeleri birlikte ele alındığında şairin konuya yaklaşımı daha açık olarak görülecektir.

Bazı yazılar dışında kendi şiirini pek öne çıkarmaz Ergülen *Üvey Sokak*'ta. Şairin aşka bağlılığını anlatan, "Aşkın varlığı ya da yokluğu kadar önemli benim için aşkı aşkla yazmak. Aşka bağlılık denebilir buna. Belki de bu bağlılıktan ötürüdür bunca az sözcükle yazmam ve aynı sözcükleri sık sık tekrarlamam. Yayınlık, çeşitlilik, çokluk fikri yoktur bende, yoğunluk, yakınlık, azlık düşüncesi baskındır. Bu yüzden de bir kaç tema etrafında döner dururum hayatta, şiirim de kaçınılmaz olarak bundan nasibini alır." (s. 117) satırları, bu az rastlanır örneklerdendir ve Ergülen şiirin anlamak için de önemli ipuçları taşımaktadır.

Günümüzde eleştiriden çok daha yoğunlukla kitap tanıtım yazıları yazılıyor. Başta gazetelerin kitap ekleri olmak üzere her yayın organının bunlara haddinden fazla yer verdiği söylenebilir. Durum böyle olunca da tanıtım yazılarının niteliği zaman zaman tartışılmaktadır. Ergülen'in *Açık Mektupları*'nda

KIRMIZI DELTA

uçurumundan vazgeçmiş
ve hep aynı rüyaya meal
bir ömürsündür gecesini çöl
gündüzü melal
çevirelim yapraklarını kıdemli ağacın
toprağını kendi seçmiş
ve illa uzun sevişlere helal
yolculuğumuzdu kadınlığımız
kimbilir kaç uçurum sezmiş bir intiharda
ve romanını arayan orman
kaç dokunuşa kurar yalnızlığını
mülhazalar ki hep eksiktir
ömür hep başka bir ömre revan
yani açamayan lalenin dildeki kahrı
ve hep bir başkasına bilal
halayıktır ki gezer gövdemizin kalesinde
kim sevebilmiş kendini
görmeden aynayı
görmeden aynayı

şerh düşülmemiş
ve belki biraz geçmemiş bir ömürsündür
yani her lalede bir lal
bize gelip sorarlar
kendimiz, diye cevaplarız
en çok kendimizi beklettik
biz en geç sürgün verenez toprağa
saçlarımızı tarar yalnızlık
ve yalnızlığın saçlarını tarar kadınlığımız

diyelim tüm huzursuzluklarımızın künhü
bir laleye anlam verememenin hüznü
oysa kendimize ne vakit alışırız
aynayı görmeden
aynayı görmeden

Haziran 2011

da bazı bölümlerde kitap tanıtımlarına rastlanmaktadır. Murat Uyrukulak'ın *Tol* romanı ile ilgili olan, "Bu da bana şiir gibi gelir, ben 'Tol'a şiir derim. Bilirim şimdi bazı az kitaplar için şiir de roman da aynı şey demeye gelir: İtiraz dilde sürmektedir ve kendini toparlayamadan, kelimeleri bir cümlede örgütleyemeden, çarpıcı bir başlangıç yapmadığı gibi vurucu bir bitirişle de bağlamadığı için, dünyayı ve hayatı roman gibi seyreden (okuyan) muhterem çokokurların kuvvetli alkışlarını alamadan, eee insan kendini her zaman yunmuş, arınmış ve aydınlanmış hissedemiyor, pazar öğle sonu, sonu başından belli 'hayatı seviyorum' filmlerine gidip dönüşte bitki çayı içmeye benzemiyor hayat, ve elbette 'Tol', yani itiraz sürüyor." (s. 174) satırları da bunlardandır. Ergülen'in alıntıladığımız cümleleri ile başardığı ise, romanı ve alıntıyı okuyanlar rahatlıkla sezmişlerdir, tanıttığı kitabın ruhunu, özünü bir kaç cümle içerisinde rahatlıkla sığdırabilmesi ve biçemi ile o kitabı aratmamasıdır.

Giderek değişen ve acaipleşen günümüzün 'fiyakalı' sözlerine, slogan cümlelerine karşıdır Haydar Ergülen, "Herkes aforizma peşinde, herkes kendi küçük cemaatine 'vay be!' dedirtecek bir söz hevesinde. Şöyle vurucu bir cümle, çarpıcı bir slogan, şok edici bir final. Pek anlamlı olmasa da olur, dile takılsın, göze çarpsın, bir zaman üstünde konuşulsun yeter ki! Yetiyor mu, galiba yetiyor. Diğerlerinden geçtim, şiirde de aynı 'özet' anlayışı yok mu, işte en çok can sıkıcı olan da bu. Bütünlük fikrini çok tan yitirdiğimizden olmalı bu yeni durum." (s. 190) diyerek.

Bir dönem hikâye (Ergülen'in açıkça belirttiği seçiminden ötürü 'öykü' değil, 'hikâye' diyorum burada ben de) de yazan, hatta yazmaya hikâye ile başlayan Ergülen, bazı mektup-denemelerinde bu türe de değinir ve neden uzak olduğunu: "Ben de hikâyeden şiire geçmiş birisi olarak, doğrusu, eski sevgiliye vefasızlık etmek istemem. Beni terk ettiyse de suç onun değil, ben şiire gönül vermiştim ve onu ihmal ediyordum. Doğrusu şimdi onu çok özleyorum, zaman zaman cesaretimi toplayıp onunla yeniden ilgilenmek istiyorum, ama heyhat, o benim bıraktığım yerde değil ki! Kendisine çoktan yeni aşıklar bulmuş, bakıyorum da o aşıklarla boy ölçüşürmem, hikâye yarıştırmam mümkün değil!" (s. 201) diyerek açıklar.

Ergülen, itirazlarını, rahatsızlıklarını da sık sık dile getirir *Üvey Sokak*'ta. Şairin itirazlarının temelinde her geçen gün yaşamın her alanında çıkarların, yararcılığın, tektipleşmenin ön plana çıkıyor olması yatmaktadır. Belki de zaman zaman dile getirdiği eskiyi, Eskişehir'i, Ankara günlerini özlemesinin nedeni de budur. Aziz Nesin'e yazdığı açık mektubunun, "Durunca anlaşılır saatin kaç olduğu" diye yazmıştı Turgut Uyar. Yazmıştı ya, galiba saat uzun zamandır hiç çalışmadı, durdu ve duruş o duruş. Saat durdu, sesler azaldı, renkler silindi, hepimizi birbirimize benzettiler, bir nevi tek tip olduk sayılır. İki-üç farklı ses, birkaç cılız itiraz, onlar da çoğu kez duyulmaz, kimsenin haberi olmaz! Saat durunca zihinler de durdu, vicdan, ahlâk, merhamet, iyilik, dayanışma, özveri gibi, hani Doğulu oluşumuza özgü diye övündüğümüz değerlerin de sonu geldi, bizim de tarihimizin sonu bunları yitirdiğimiz gün olacaktı, galiba oldu." (s. 222) bölümü doğrudan bu özlemi, bu itirazı yansıtmaktadır.

Kitabın Sinemaya Gittim adlı son bölümü, Ergülen'in, bazı şiirlerinde de rahatlıkla görülebileceği gibi, sinema tutkunu bir şair olduğunu bir kez daha ortaya çıkarmaktadır. Bu bölümde şairin genel olarak sinema sanatıyla ilgili görüşlerinden, günümüzde üretilen filmlerdeki şiddet yoğunluğundan duyulan rahatsızlığa, tek tek filmlerden yönetmenlere, İstanbul Film Festivali'ne dek uzanan bir çerçevede 'içinden sinema geçen yazılar' bulunmakta. Ergülen'e göre şiir ile sinema öylesine yakındır ki birbirlerine, bu yakınlık şaire, "Şiirle sinemayı karşı karşıya koymuyorum, yalnızca hayli zamandır zihnimde ve hayatımda hüküm süren bir oluştan söz ediyorum. Ne şiir

sinemanın, ne sinema şiirin yerini alamaz, ben yalnızca, tehlikeli bir cümle ama, şiiri sinemada buluyorum / görüyorum. Şiiri seyrediyorum! İyi film, iyi şiir gibidir, okuması, seyretmesi, insana yaşadığını itiraf ettirir. Nasıl iyi bir şiir, bir okumada tüketilmezse, her okuyuşta yeni bir keşfe imkân verirse, kelimelerarası yolculuk imgelerarası yolculuğa oradan da hayatımızın açık ve kapalı sayfalarına, beşinci mevsimine uzanırsa, her zaman yeni kapılar açamasa da, bizi kelimelerin ardında başka bir hayat var heyecanına sürüklerse, işte sinema da bana bu yolculuğu hissettiriyor, gösteriyor." (s. 297, 298) cümlelerini yazdıracaktır.

Üvey Sokak, yalnızca burada okuduklarımızdan ibaret değil. Bu yazıda kitapla ilgili olarak aktarılanlar, daha çok şiirle, edebiyatla ilgili olan açık mektuplardan yola çıkarak hazırlandı. Ergülen'in 'açık mektuplar'ı şairi daha yakından tanımak ve şiirinin temelleri ile ilgili önemli izler bulmak için önemli bir fırsat olarak görünmektedir.

ÖZGE KOCATÜRK'ÜN BİR ŞİİRİ ÜZERİNE

İbrahim OLUKLU

“Kan sıçradı ışığın ve suyun peşinden şafağı boyunca
Bastıkçaküfrü sırtına, bel verdi er’keklığı gecelerin uzvu
kadar
Fazlasıylaeksik bir tamlıkta avunan apartman yalnızı çocuk
bu kalp seni öğütür mü?”

muntazama bu kadar yakın olup ta ruhunun dominoları
nasıl bir soyunuşa kış çalar bir rasyonel şizofren?

Yirmili yaşlarını hiç yaşamamış sankisiğg/ardında hayat
kendi meydanına saklanmış herkes gibi
boynunaastığıher yakalıkta “sonrakine” saplanma telaşı

sonlanan devam kafasındazamanısağmaktan muaf
spekral şehvetlerde salamura oldu mutlu rektum oğlanı.

Yarım haritasına parmak bastığını yitik varışlarında anlar
Barışınkurusıkıyüzünüsırtlamış
“hard porn” hayatındakiher figüran.

Akatalpa, Ekim 2011

Özge Kocatürk, “Bu Kalp Seni Öğütür mü?” adlı şiirinde
saplantılı bireylik hallerinin de, şiirde sözü edilen birey kent
bireyidir, uç veren yanlarıyla kavrandığında, şiirsel bir
kazanıma dönüştürülebileceğini örnekliyor.

Özge Kocatürk’ün bunu nasıl gerçekleştirdiğine döneceğim;
uç verme konusunda bir örnek vererek:

Genç kuşaktan insanların cep telefonlarında ünlü sesleri
düşürerek mesajlaşmalarına hep karşı çıkıldı. Bu yapılanlar,
“**dilin yozlaşması/bozulması**” olarak kavramlaştırıldı.
Onlardaki bu mesajlaşma dilinin uç veren yanlar da
içerebileceği görülemedi. Oysa gençlerin algılaması
“**yozaşma/bozulma**” değildi bütünüyle. Onlar, olgusal bir
durum karşısında çözüm üretiyorlardı. Bugün, kentleşmenin
zorunlu bir hâli durduğumuz hız kavramını,
gerçekleştiriyorlardı bir anlamda. Mesajlaşmanın pahalı olduğu
bir dönemde, bu pahalılığın da üstesinden gelmeye
çalışıyorlardı. Masraflı olur diyerek, gençlere hatlı telefon değil
kontrollü telefon aldırıyorlardı anımsanırsa.

Özge Kocatürk; “cinsellik”i, bunun içinde “erotizm”i, hatta
“porno”yuinsanal hâller içinde, uç veren yanlarıyla gözlemliyor
ve onlarla bir şiir kuruyor. Bu yönüyle gençlerin
mesajlaşmalarındaki uç veren yanları göremeyen kavrayışı da
aşıyor.

Şiirimizde kökenleri çok eskilere dayanan ve son yirmi otuz
yıdır yeniden dayatılan bir estetik tercihi de çelerek yapıyor
bunu. Bu süreç içinde, insanın bireylik hâllerini yazmak, salt
bireyin eyleyşlerini yazmak olarak gösterildi şiirimizde. Hatta
bu estetik tercihin bir gereği olarak, bireyin halleri dünyanın
hâllerinin yerine geçirilmeye çalışıldı. Elbette bu estetik tercihin
şiiri de yazıldı her düzeyde.

Özge Kocatürk; anlatıcıyla, o saplantılı bireylik hâllerini
yaşayan kişi arasında semantik bir gerilim yaratıyor. Bu
gerilimin düzen bağını da o bireyin hâllerinden alınmış
kavramlarla kuruyor. “Apartman yalnızı çocuk”
bağdaştırmasıyla karşımıza çıkarılan o bireyin hâlleri,
“bastıkçaküfrü sırtına, bel verdi er’keklığı gecelerin uzvu kadar,
rasyonel şizofren, yirmili yaşlarını hiç yaşamamış, spekral
şehvetlerde salamura oldu” gibi bağdaştırmalarla anlatılıyor.

Yusuf TURHALLI

ŞURADAN GEÇİYOR

Yalan içinden yalan seçmiş olalım
gözlerimizin üstünde kanlı bez parçalarıyla
susun ha konuşmayın sakın
şuradan geçiyor çocukluğunuz, elleri yok mu ne?

sağdan saymayı öğrenmişiz en çok
en çok yalan söylemeyi severmişiz
üstümüzden kış geçer de kendimizi avuturmuşuz
şuradan geçiyor çocukluğunuz, saçları başına mı yapışmış?

dağ kuytusuna gizlenir hayallerim, burulur içim yanarım...

en sevdiğiniz yalanı seçin siz
en iyi biz giyeriz üstümüze
ayaklarımız gelir uzun yollardan
analarımızın yapışkırtır gözleri sırtımıza
şuradan geçiyor çocukluğunuz, mutsuz mu ne?

bizim çocukluğumuz dağ uykusunda, ürkek
sevgili düşleri süsler sesimizi
kurda kuşa dosttur cesedimiz
analarımıza keklük sürüleri getirir parçalarımızı
şuradan geçiyor çocukluğunuz, iki büklüm sanki?

paramparça cesedim, anamdan sakladığım en büyük yalan...

biz alıştığımız abilerimizden erken yaşlanmaya
amcalarımızdan, babalarımızdan
en çok da analarımız alıştıktır göz yarisına
ama ne darılmış yüreğiniz, ne kadar yersiz
arsız, yer istemişiz sizden, gül olup yağıvermiş gökyüzünden
şuradan geçiyor çocukluğunuz, gözleri yok mu ne?

babalarımız bize korucu, altı adım altında toprağın
biz bir ölür, bin daha ölüdür
bir karış güneş yeter üstümüzü örtmeye
cebimizden mezar taşı çıkar, ah bir aransa üstümüz
şuradan geçiyor çocukluğunuz, geçtikçe ufalarak

yürürüm, ayaklarım paramparça, anamın gözleri kör...

biz de peygamber soyu sayarız kendimizi
bizim de üşür yüzlerimiz, bizim de kulaklarımız var
ölmekten korkar nenelerimiz
bizim de ölür çocukluğumuz, ömrümüz yetse...
ama ne darılmış yüreğiniz, ne kadar yersiz?

“bu kalp seni öğütür mü?” dizesi, anlatıcıyla o birey arasındaki
gerilimin,insanal boyuta vurgu yapılarak, oturtulduğu yer.

“fazlasıylaeksik bir tamlıkta avunun apartman yalnızı
çocuk”un yaşamı, uç veren yanlarıyla “boynunaastığıher
yakalıkta “sonrakine” saplanma telaşı, yarım haritasına parmak
bastığını yitik varışlarında anlar” denilen yerlerde, onun
hâllerinden alınmış kavramlarla anlatılıyor.

Bu da gösteriyor ki şiirimizde başka bir tarz estetik daha
var. O da insanın hâllerini, bu hâller içindeki uç veren yanları
düzen bağı yapıyor ve bir şiir kuruyor. Ne ki, burada şiir, okuru
önce kendi anlam katmanlarına, oradan dünyanın hâllerine
çıkartıyor. Bunu da bireyin hâllerini dünyanın hâllerinin yerine
geçirmeden yapıyor.

YARALI DİNLERİN VE ÖLÜ PEYGAMBERLERİN KİTABI: KIRÇIL

Alper BIÇAKÇI

Yasakmeyve şiir dizisinden çıkan Tamer Sağır'ın ilk kitabı *Kırçıl* 4 bölüm ve 32 şiirden oluşuyor.

"*Kırçıl; tersten okunan bir duaya metafor çarpması / Bütün peygamberler ölü, bütün dinler yaralı.*" dizeleriyle başlayan kitap Tamer Sağır'ın din üstünden aşka, dostluğa; genel olarak hayata bakışını anlatan, okuması ve anlaşılması zor bir ilk kitap.

Okuması ve anlaşılması zor bir kitap çünkü *Kırçıl*'ı anlamak için biraz tasavvuftan, biraz İslamiyetten; biraz felsefeden, biraz sosyolojiden ve kesinlikle psikolojiden nasiplenmiş olmak gerekiyor. Şair bunlardan nasiplenmiş olarak kitabı kaleme almış, ancak kimsenin gözüne sokmamış bu bilgeliği. Usturlu şekilde, mütevazı bir şekilde anlatmış derdini.

Kitaptaki ilk şiir "Hz İnsan" isimli şiir. Genel bir tasavvuf anlayışı olan insana tapmak ve insan merkezli yaşamak mottosu olan "Hz İnsan" ile kitaba başlaması, şairin insana ne kadar önem verdiğinin ve kitabın nasıl seyredeceğinin bir işareti gibi. Çünkü başlangıçta, elde olan bütün dinlerin yaralı olduğunu ve peygamberlerin çoktan öldüğünü söyleyerek bir tespitte bulunan şair, artık elde kalanın yalnızca "insan" olduğunu söylüyor okuyucuya. Çünkü ilerleyen sayfalarda da insana tapmak gerektiğini, dünyada tapılacak tek şeyin insan olduğunu söyleyen ya da bu kapıya çıkan dizeler mevcut. İlk bölüm olan *Kırçıl*, genel olarak şairin dindeki kafa karışıklığını ve insana olan inancını belirttiği okuyucuyu "hiç"liğe davet eden dizelerle dolu.

Kitabın ikinci bölümünün adı ise "Gör ki Aşk". Muhyiddin İbn-i Arabi'den bir alıntıyla başlayan bölümde şair "hiç"lik konusundaki ısrarını sürdürüyor ve insanları mütevazılığa davet ediyor. Özellikle "*uyluğun güneşinde varsillar kadar tazeyken yani gün yüziüm / mesela daha hiç kuran kursuna gitmemişken ve bilmiyorken dinleri / derdimin en güzeli sanırlar ki az sonra öğretilcek bir duayı ezberlemek / oysa susmayı severim ben, onların bütün derdi var olduklarını göstermek.*" dizelerinde Din üstünden yapılan gösterişin anlamsızlığından ve susmanın, yani "hiç" olmanın insanı insan yapan en önemli özelliklerden birisi olduğunu yineliyor. Zaten kitabın ilk bölümünde de bu inancına bir giriş yapıyor ve diyor ki "*Bakınız efendiler; yükselin karanlığa tanrılığımıza razıyım / Ama benim adım Tamer: mütevazı bir hayvanım. / Karışmayın.*"

Kitabın üçüncü bölümü "b" insanın var oluşuna bir gönderme ile başlıyor. "*Son noktayı koyduğunda, ruhuna dönüp gerçeğe baktı/ Ve üfledi bir zamanın boşluğundaki riyaya. B ile başlasın diye hikâye.*" Şair bu bölümün adını bilinçli olarak Besmele'den ötürü mü "b" koydu bilmemekle birlikte şiirlerin içinde b'nin, bismelenin ilk harfi olmasından ve *Kur'an-ı Kerim*'in şifresi olduğuna inanılmasından ötürü koyulmuş olabileceğinin ipuçları var.

Örneğin; "*Elif – B- Che*" şiirinde "*B biliyor ki şifresidir kutsal kitabın.*" diyor şair. Bu bölümdeki yine "*Ben Allah'ı sende gördüm*" şiiri ile "*Bela*" şiiri Şairin Tasavvuf ile haşır neşir olduğunu gösteriyor. *Bela* şiirinde şair "*Duyduk duymadın demeyin, dua eder gibi dinleyin: bela.*" diyerek tam bir teslimiyet halinde. (*Bela*'nın ne demek olduğunu ben

İlknur AKTULAN

VELEV Kİ

Öyle bir şehirdeyiz yine
Hafifmeşrep kadınlarıyla kahve köşelerinde
Bir adam çiçek suluyor, yağmurun işi yok
Buyur ediyorsun avuçlarına yağmur sonralarını
Payımıza düştüğü kadar ıslanıyoruz
Akşamüstü bozgunları, hepyekler bir de ben
Aklımın ortasına kadar ıslanıyoruz

Öyle bir şehirdeyiz aslı astarı yok
Kapı önlerine kadar çıplak çöp tenekelerine
Bakma muhabbetine doyulmuyor sokak lambalarının
Düpedüz alıştığımız yine de
Tomurcuklanmış kaldırımların tümsekleri düşüyoruz
Parmaklarının ucuna kadar kan tırnaklarına
Yerimi yadırgıyorum üstümde en paslı gökyüzü

Tam bu saatlerde en güzel bahçesindeyiz şehrin
Adına leke sürülmüş tüm çiçekleri göğsüme takıyorum
Tanrıdan bir gün daha diler gibi
Soysuzluğumuz gibi
Ellerinin arasında dört nala doğruluyorum
Kuşlar kahraman sonra bir de balıkçı tekneleri
Yüzünün ortasına kadar onları görüyorum

Basmakalıp köprülerden sarkıyoruz giderayak
İtfaiyeler, sarhoş naraları, boşvermişlikler yok
Evladiyelik bir iki sakalsız baş bulsam
Bağrıma bastırıyorum öyle ya
Seviyorsam seni boylu boyunca
Şehrin ışıkları yanıyor evvela ardından telefon kulübeleri
Kuytulara boyuna çocuklara rastlıyorum

Kadıköy, 12.02.2012

de bu yazıyı yazmadan önce araştırarak öğrendim ki *Bela*, Arapça'da "Evet" demekmiş. Ruhlar Meclisi'nde "*Ben sizin rabbiniz değil miyim?*" diye sorduğunda Tanrı, bütün ruhlar "*Bela*" demişler, yani "Evet".)

Kitabın son bölümünde şair, sevdiği isimlere saygı duruşunda bulunmuş ve "Bir Avuç Pırlanta" başlığı altında sevdiği isimlere adadığı şiirleri buraya koymuş. Şiirler genç yaşta kaybettiğimiz sosyalist şair Ender Sarıyatı ile başlıyor Cemil Meriç ile bitiyor. Yani aslında kitap içerisindeki "Kırçıl" durum isimlerde de mevcut.

Eğer kitabın ismi başka bir şey olsaydı şairin kafasının çok karışık olduğunu düşüncektim ama kitabın isminin "Kırçıl" olması her şeyin bile isteye yapıldığını ispatlıyor aslında. Şair derdini düz yollarla anlatmak yerine kafa karıştırmayı tercih etmiş, bunu yaparken de bana göre şiirini anlamsız kılarak aslında bir hata yapmış. (Bu benim tamamen şahsi fikrim.)

Kelime gücünden ve ilk çıkışından anlaşılıyor ki 1985 doğumlu Tamer Sağır'ın daha çok söyleyeceği şey var ve sık sık şiir okuyucusunun karşısına çıkacak. *Kırçıl*, okunmaya ve yıllar içinde anlaşılacak üzere sabredilmeye değer bir ilk kitap.

YAĞMUR EDİMİ

kapı açıldı ve girdi yağmur içeri
beni buraya aldığı için teşekkür
nedensiz aldığı için elimdeki kokuyla
dışarıların, çağın buğusuyla ilk andan beri
sonra neler oldu, içeri giren sadece değildi,
yağmurun ötesi, yedi nitelik, yedi duygu, yedi
hep düşmelere baktık, genişleyen aklına, değmelere,
içerisi devinmeler evi; duvarı unutturan bir harf devrimi,
kendini gizleyen kalbin dile gelişi
damlalar kaç ülkeden kopar da nasıl girer içeri;
iç eri olmak, dışın arısı olamamak haberi,
koku çekildikçe konuşur evin her yeri, başka:
soba külü, mahkûm ateş, yanılıgı, buruşuk kâğıt,
üç günlük dilim, savrulmuş kazak, yarım bir tasarı aynanın
çevrelendiği,
ense ağrısı, dışarı kutbu ve toprak kokusu derin nefesin
getirdiği

*-bu da iyiydi. bizler tanık oluruz kabul. nereden sökün
ettirdiysen,
sen nasıl bir ulaksan bizler üstünde, sizin içeriniz âlemin
dipsizliği.*

*kaç sıklet taşır harflerimiz, dilenmesiz anlamları ve
yuvarladığın külü düşün;
ne kadar bulaşır ona içerisi?
olsun. yağmurun girdiği, toprağın emdiği, kaç diş kaç erkek
şimdi birleştiği,
kar yükünden ağaçların, belki sayısız bardakların kırıldığı,
bir anın oluşturduğu evi yansıtır evcilik,
kül dert değil. ne girerse, şiire dahilse, içeri...
yağmurun getirdiği dışarıya dairse, sokaktaki dışarıya,
etlerdeki, başlardaki...
dert değil girmeniz zahmet olmazsa.*

gördüklerini görüyoruz neden bu kadar az,
girmeliyiz sözcüklerden içeri,
yarım ayın bulutları gölgelediği yerden, evet tam oradan
mesela:

dışarıyı koklasak içeri, içeri çıksak, dışarı girsek, içeri
*-biraz ağır, değil koşar gibi. hız değil sorun his.
durmak hız almak olsun, yaprağında bir bahçenin içeri
-kiliminde uzletin, etin yalnızlığında, tamam ben
olmalıyım geri,*

*nedensizliğe bakmadan devam et
diyeceğim, gördüğümüz olmalı içeri,
dahil etmeli kuştakini, yüzünü ihtiyarın, esriği, kahpeyi;
yolculuğu gibi musa'nın. nankörü, saflığı,
kadını bir yerinden, durup hız alarak girmeli
-balkondan koşman yanlıştı, beni aldın ya içeri ondan
konuşuyorum;*

*ayda duran güneşten
ve güneşte duran ışıktan
ve ışıktan duran yediden*

*ve yedide duran duyudan
-yani gözde duran hayattan
ve onda yiten anlamdan daha ve en içeri
darlığına inat şu evin, uyuyan ömer'den,
nadir doğrularından hayatın ki o da uyuyor; sevgili.
içeridiyorsun. olabilir diyorum hadi!* →

YALNIZ VALS

biz seninle iki damlayız
bir kayanın en keskin ucunda asılı duran
en yaşlı denizlere ardı sıra dökülen
iki bitkin ırmak
ne yüzler taşıdık geçtiğimiz yollardan

biz dökük yaprağıyız boş avluda duran cevizin
iki zeytin tanesi egede
bir bahçenin en denizsiz yerinde
biri siyah biri kara...

hiç kavuşmayan yer ile göğüz ikimiz
iki uzak kırlangıç bir göl başında
ya da boş bir çarşıta birbirine kanayan
suskun iki mih

seninle biz aynı kalbe dolup
ayrı gözlerden akan yaşımız kırçıl bir serçenin
sıcak içten ve heyhat...

Nevzat KONŞER

ŞİİRİN EV HALİ

kalbi var mıdır evlerin de
damarlarında kaç insan gezinir
çocuklar ayırır bütün zehirli otlarını
düşünce ırmağının

kalbi var mıdır evlerin
kırlangıç toplanan papatyalı odaları
dirsek temasındaki çenebaz komşularını
yalnızlıklarını balkonlara asan

pencereler nefes alması içindir evlerin
yüzleşmesi için uzak bir ağrıyla

evler ki hem kundaktır
hem de mezar taşı insana

evet, duvarına karşı gördüklerimin:
bekleyen masa, dört kat minder yerde,
omuz çantası ağzı açık, çocuk öyküleri, vak vaklı şeyler, hep
evcilik, oynadım.
yağmurun getirdiği işte, derin nefesle her şeyi:
eğimi, yüzleri, sessizliği, kış gecesi, girmeli...
soğuk, kilitler eskiden beri, yabancı bir evreni bin bir
darbeyle anlatan şeyi,
nefes, his, dışarı
karın, suyun evime indirdiği harflerden içeri
girmeli bir yağmur edimi.

UÇ ŞİİRLER

Gültekin EMRE

Sondan da başlanabilir okumaya, orasından burasından da. Baştan başlansa da olur ama bu öyle bir kitap ki sırayla sayfaları çevirmeye gerek yok. Sayfadan sayfaya gezinerek yeni bir okuma yolu da bulabilirsiniz benim yaptığım gibi. Baloncukların gizlediği şiiri okuruz ama kaligrafik şiirlere uzun uzun bakarız. Oradaki biçimlerin şiirini biz kendimiz yazarız dilediğimiz gibi. Enis Batur, yeni bir kitap yapmış (tasarlamış) *Uç Şiirler*'de. Kitap yapmakta, kurmakta, oluşturmakta Enis Batur üstüne yoktur! Kitap yaşılan ve kurgulanan da bir şeydir çünkü. Ağırlık deneysel şiirlerde, ayrıca kitaplarından çekip aldığı özlü sözlerle bezeli düzyazı şiirlerde; *Uç Şiirler*, tümüyle özgün ve deneysel şiirin uçlarında!

Sondan başlıyorum kitabı, "Cülüs" şiiri tarihe ve şiire çekip alıyordum ben: "Tarihte hemen böyle geçiyor olup bitenler. Şairin işidir hemen hemeni tamamlamak. Tarihten şiire bir adım. Benim adım benim cülüsüm." Şiir üzerine düşünceler, kırpıntılar, çıkmalar, kenar yazıları ya da özlü sözler, yer yer fragmanlar ve aforizma uçları: "Darb ve Mesel"deki "52 uç" yani "arka şiirler", arka bahçelerden devşirilen imgeler, düzyazı şiirler, şiirin oluşumuna kıvılcıklar, şimşegin kardeşleri: "Kimse anlamasa bile, şair tanır: Bazen şiir, onu doğuran ağrıyla denklemez. Arkasına gitmek gerekir kelimelerin." Enis Batur'un yaptığı gibi. Böylece "Gün gelir, buluşur" dışındaki "yolcu" içindeki "ilk yola çıkanla." O çoktan biliyor şairin beklemeyi öğrenmesi gerektiğini. Şair bekler, şiir de bekler, sonra şairle şiirin sabrı yeni bir şiirde uç verir, buluşur; beklemek ve sabır şiirin gönlünü kazanır böylece. "Oturup bir sırada, karanlığa" yazıverir birden birikenleri, yaz beni diyenleri. Yani "Çoğu kez kayboluşunun içinde bulur kendini şair." "sessiz konuşmalar", kaçınılmaz "ten ve temas"... bir de bakmışız "Balkonda geçen bir kışın şiiri" oluvermiş "sisi sev"en kalemde. "Ortak Bir Işık" mıdır şiir? Evet'den başka ne yakışır bu soruya yanıt olarak? Hayır'ı da unutmamalı bence. Onun şiirinde "aramaya çıkan biriyle duran ve bekleyen bir başkası yanyana yaşamış hep." "Fal"ın şiiri değil, falı besleyen hiç değil ama fal açılan şiir belki sınıksızlığıyla: "Bir parantezin şiiri. Sonra, gene, açılacaktır başka parantezler, halkalara doğru. Yeraltından gelir şiirin çoğu zaman sessiz (gümbür gümbür) sesi. Bir an duyulur, duyulursa..." Şiir seslenmezse duyulmaz, bazen görülür sessizliğe gömülmüş halde. Sesli ya da sessiz görülür de, duyulur da görebilene, duyabilene. Çünkü "Her ünlem uzağa kilitlenir." Şiir, göçtür, uzağı bağrında besler çünkü. Onun için "Şiir yüksek anları bekler." Bu şair demektir: Bu anları tetikleyen bir işaret fişegi her zaman vardır kıyıda köşede. Zamanı gelince ortaya çıkar ve doğar şiir: "Yüksek an kimi şiirde durgun, kıpırsız durumlardan beslenir. Bir renk, bir tını, bir devri gelir onu dürter." İşte o zaman şiirin "Damlar özsu"yu! "Muhacir ruh"un bitmeyen gecelerinde "koyu sıkıntılar"ın şiire dökülüp duruşunun meselleri ve küçük darbeleri, darpları 1993-94 yıllarından seçilip ayıklananlar. (*Darb ve Mesel*, ilk 1995'te okurla buluşmuştu.)

Sonra 84 sayfa boyunca ceryana tutulmuş "Kalem Ceryanları", yani "Uçarı Şiirler". Nasıl okuyacağımı bilemedim, nereden başlayacağımı da. Tanıdık harflere benzetmelerim de işe yaramadı bu kaligrafik şiirleri çözümlemem için. Şiir bir şeyi çözümlemek değil ki dedim ve uzun uzun baktım hal ve gidışı yeni uç şiirlere... Sülün gibi sülüs ya da turna gibi imgelere kilitli gizini ele vermeyen sınıksız kapalı mekânlara, dizelere, yeni pencerelere, pençelere... Yorumu bende uç veren şiirler... "Su Korosu" olmalı hayatın anlamı, kapalılığın açıklaması, açılması, berraklığı, dibini göstermesi, sesin ve çılgınlığın yumuşak ivmeleri; esinleyen esinti, su damlacıkları, koronun damlaları, damlaların korusu, koru... Ses, sözcük alışverişi susarak buharlaşma, yeniden suya dönüşme, yağmalanmadan yağma, akışkan akış... Halk şiiri edasını da yanına alıp öyle akıyor suyun kalbi: "su dursa durulsa / içimdeki kuş uçarken vurulsa / susamak demek ki bir suçsa / zembereğim usul usul kurulsa".

İnsan yaşamında ve şiirde, bir kitapta "Doğru An" nedir, bilen beri gelsin! Enis Batur, şiirinin göbeğinde yer alır ama cümlelerinin de yüreğindedir bir oyun, bir zemberek gibi... "Demek aynı kelimelerle, hem de tıpatıp aynı dizilişte hepten farklı anlamlar çıkabiliyor aynı cümleden, oynayınca böyle oynuyor Dil – görülmemiş duyulmamış şey oluyor hareketin tarihinde: Dönüyor, firdönüyor küçük yuvarlak beyaz leke, ne hız kesiyor, ne düşüyor, çembere kilitlenmiş, dönüyor aynı kelimeler aynı sırayı kuruyor durmadan..." hayat bir kumar mıdır? Kumar hayatın bir parçası mıdır? Parça tesirli bir ölüm müdür hayatla kumar arasındaki insanın yazgisına yazdırdığı? Ölüm bir namlunun ucunda gökdeliverir bazen beyin meyini dinlemeden her şeyi parçalayıp atarak. "Yirmidört Açıklama" kendine, şiirine, dünyaya... ince süzülüşler, kanat çırpımlar: "Bu duvarları yazdım çizdim ben, bu kapıları, pencereyi, odaları, bu çatıyı, bacayı yazdım, çizdim. Sarmal ve dimdik, gökkubbeye açılan merdiveni." Şiir döne döne gökyüzüne yükselme değil mi cennetin chehennemin ellerinden tutup? Şair içindeki merdiveni tırmanır durmadan damarlarındaki gökdelenin tepesine şiirinin bayrağını dikmek için. Bir başka-benin içinde bir başka ben Enis Batur şiiri, yaza-çize ulaştığı zirve! Aynalardan, yollardan, yolculuklardan, yol arkadaşlarından, düşlerden, terli harflerden, güçlü hecelerden... yansıyan pırıltılar, yol gösterici fişekler!

"Karabasan Kırpıntıları" (1998-2004) "gökyüzü çatlakları" ve de "şaşı / yansı", döne döne düş. Sonra "Zehir / zemberek" in koştugu o anın şiirleri: "Vıııııııııııııııı" (düzine baloncuk"lar. Konuşma balonların içinde yürüten şiirler. Bir de Enis Batur'un içindeki "yazıyı", "ezgiyi", "içine yayılan düğümü" okuma ve sökme çalışmaları konuşma balonlarındaki dizeler, şiirler; "karanlığın tenine dokunma" şiirleri. Sonra "Doğudan gelen bir suyun üzerinde y a z ı l ı" adının ardına düşer Enis Batur. "Ara-Kitap"taki deneysel metinlerde sözcüklerin çok anlamlı haline ulaştırıyor parçalayarak, bölerek, ayırarak... Bu şiirlerden "ne k / alaca /ktır" demek ne mümkün! Öyle çok şey kaldı ki 1975-76'dan beri. Harfin, hecelerinin üstünlüğü tartışılmaz burada. "Meroğlumerkız sabah/tan" (mermer'i gördünüz değil mi?), "k/ör hâlâ, g/ör işte, ör", yani "bu kalemden bukalemuna geç"er "g'eceler" in üstüne basa basa. Elindeki "kamış kalem" durmadan yazar ve çizer onun içindeki fırtınaları, alaboraları, dev dalgaları. "h'okka" dolusu mürekkep, gerilmiş "y'ok" un varacağı menzil: "MA KA S"tır. "bir b(ulu)t gibi"dir "ya(zar)ak". "B(irin)ci" elden "k(ayna)k" "S'oluyor"dur hep. Harflerin egemen olduğu şiiri "Kaval" esip gülmeyi imlerken, şiirin kendi tarihi içindeki sessiz yeniliği, çarpıcılığı ve özgünlüğü de dile getiriyor. Siyah sözcüklerle beyazlar arasında var olan ezeli çekişmeden öte anlamın katmanlarla yoğunlaşmasının örnekleri yenilikler elbette ve denenmemişi denemektir uca varana dek. ([Ondört + X + 4] deneyse metin 1994'te günışığına çıkmıştı.)

Uç Şiirler'de Enis Batur, şiirin kendi tarihi içindeki boşlukları dolduruyor ve özgün, yeni, farklı, çağrışımlı... yollar açıyor, bir de kör gözlerle yeni şiirler gösteriyor. *Bu Kalem Bukalemun*'un (1988 ve 1997 basımları) "düşler, gündüşleri, librettolar, kuruntular, oyunlar, romanlar, parçabaşı dikişler ve hurufi notlar"la 1972-1986'dan beri süren izlerini daha da derinleştirerek sürdürdüğü göndermeleri de unutmayalım. Yenilik avcılığı yapmadan denemenin sınırlarını, ufku genişletiyor, görselliğe uzanıyor ve yeni şiirlerin oluşumlarını sergiliyor. Kitap içinde kitaplar var ama bu başka bir kitap, çünkü *Uç Şiirler* bunlar, uçuran şiirler!

Enis Batur, *Uç Şiirler*, Kırmızı Yayınları, 2011, 250 sayfa.

ÂH MİNE'L MEVT

I - yemin

gardımı düşürüyorum
dinmesini dileyeceğim bir yağmuru beklerken
hıncımdan bir zırh yapmadıkça bana Hephaestus
beni uzun sedyeler olarak hatırlayacak annem
ne üzücü biraz kolonya ve çiçek hayal edersem
refakat eder sanıyordum çılgılıma nasırlı bir el
düşürür ateşimi diyordum alnıma konulan ıslak bir bez
yanılgılar hiddetle itelerken insanı sihre ve cine
bu defa kararlıyım saçlarımı amerikan kestireceğim
kaynıyorum termometreler de farkediyor bunu
bardakta çağıldayan bir suydum önce küflendim
eridim sonra kıra kıra soğuşunu betonların aferin
sana bir suyun buharlaşarak eriyeceğini öğretmişim
uçuşan gövdeme bir öğlen vaktini ismarlama fikri
bunca olağanlığı geceleyen dinginliğime kırbaçtı
her savaş medeni başlar bunu tarihçimiz anlatmadı
ben de isterdim prenses sanmak burnumdaki pamuğu
ama gölgeler renge bulandı bej bronz ve gri
bir yolu tarif eder gibi sigara yakışını
o yola paltosuz çıkararak sevebilirdim senin anla
üşümelekler de hayal edebilirdim amma içim şömine
dışmsa şarap tokuşturan iki ahmak battaniye
kapa gözlerini tika kulaklarını lütfen çıt çıkarma
bu defa hiç evcil değil beynimdeki görüntüler
yani seni öpersem vahşileşmen kuvvetle muhtemel
söz veriyorum kahra mecrolsun sözünden dönen
bir başka harbin galasına beraber gideceğiz

II – güruh

çünkü sarılmaktır kılıçlara barut hazırlamaktır
yüzümüzü bronzlaştıran afakta gördüğümüz
ta servet-i fünün'dan beridir kaybedilmiş olan savaş
şimdi kazanmalıyızdır bu tatbikatla üç beş iki
hepimize terörist diyecekse de devlet
Malta artık çok uzaktadır sevgilim
sürgün edilmiş her şair bir şehittir tarihinde şiirin
tekerrür dediğin mavi gözlülerdir sarışın ölümler
ben kapkara bir mühürle basılırken tarihe
ginsberg'in satırlarında uluyan isyaan
karışıp kanıma akıtıp uysallığı pıhtılaştıran
hakikat! ben bu şehre senden göçtüm..
döverken avuçlarımı şu iblis rüzgâr
senden öğrendim bir kibritle sigara nasıl yakılır
diplomasi misal sokak köpekleri için vardır
bunu da ve su için savaşılabilecek çağları da

dikkat et da lar ayrı ben bitişik yazılıyorum
birini okşamak isterim boynundan aşağı
minyon ve çelikten bir zulüm ellerime kazınır
devlet ve din buna karşıdır kızın babası ise razı
bu çelişki beni birkaç fişekle dindirir, kime saksam
kime anlatsam derdimi de somali kurtulsa açlıktan
bilirim şimdi baksam şöyle alıcı gözüyle kaktüslere
kadınısı iğneler dokuyan teyzelerin acıtacağım canını
ya rab dağları delen ferhat solcu mudur sağcı mı?

III – mahv

gardımı düşürüyorum
dinmesini dileyeceğim bir yağmuru beklerken
senin yüzünden kana bulanacak ellerim, senin yüzünden
ellerinde çiçekleriyle bir mezarlığı sevgilileri sanacak ölümler
genç ve sarışın ölümler, şiveleriyle şarkta mayınlı ölümler..
bana batılı bir insafla yaklaşan kanser
saçlarını hekimlere kazıttırır hayatımın, ah duygu
seni genç gösteren yıllar saçımı ağartır benim
belki o vakit içselleşir ve geri dönerim insanlarıma
bırakıp arımda bu çürük bu tiksiniç bu kaatil güruhu.
belki o elmayı ısırılmamız için bir şans da bize verilir
ve kurtarırsın insanlığı içine düştüğü vahşetten, poptan
arınılmamış günahlardan ve kan lekelerinden kan
çekip kenara tam utancından öpmeye kalksam
beni hangi çocuk affedebilir allahın affettiği kadar-
tanışma fasılları gibi başlayan o dövüş o kavgalar
memnun oldum benim de birkaç cinayetim var
çünkü kuruyan her çiçek önce toprağı yaralar
çünkü benim sesimi insanların ölümlü olduğu bir yerde
havaya ateş açarak tüfek sesleriyle bastırdılar
düşünebilirsin şimdi ta freud'a ve schopenhauer'a kadar
sana ilkelce sustuklarımı hangi ağız hadsizleştirir?
kaldıysa şayet bir ihtimal mağaralara çizilmiştir.
şu toprağı irkilten yağmur
şu güneşi dürtüp uyandıran gece de berbat
biliyorum hiç aldırış etmedi etmeyecek tabiat
kusan sis bulutlarının gövdemi öfkeyle hırpaladığıma.
kolektif oluşturmuş ağaçlarsa ki kızgınımdır onlara
yoğun bir tezahürattır uykuma, yaşadım sanılan yıllar
bence misafir edildiğim bir bekâr evi kadar deplasman
ne söylenir imrendim hep dolmuşlarda bir kişi uzatıp
bir de para üstü alan bütün ve ısırılmamış insanlara
yalnızsanız buyrun aile salonumuz üst katta
bak sizli bizli de olduk geçmeye dursun zaman
şimdi beni bütün yetimhaneler baba katili sanacak
senin yüzünden ellerim senin yüzünden ah duygu
kana bulanacak- gökten düşen ölü kuşlar
gökten düşen ölü kuşlar iğfal edip çamuru toprağı
yağmuru bile mugassıl etmişler kendilerine
benim cesedimi kim yıkayacak?

Yayın Yönetmeni	: Ramis Dara	Katkı Payı	: 25 TL.
Yayın Danışmanları	: İhsan Üren, Gültekin Emre, Serdar Ünver, Yalçın Oğuz.	Posta Çeki	: Ramis Dara adına açılmış 6025702 numaralı hesap.
Yayın adresi	: Oğuz Eczanesi Atatürk Caddesi 101 / B Osmangazi – BURSA	Banka hesabı	: Ramis Dara adına Finansbank Fomara Şubesindeki 21329696 numaralı hesap.
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü	: Tülay Elal Muş (Barış Mah. Adalet Sok. Adaletkent Sitesi H Bl. D: 3 Nilüfer – BURSA)	Baskı	: Akın Erim Matb. Hocalızâde Cad. 7/27 Setbaşı – BURSA
Yazışma Adresi	: PK 68 16361 Ulucami – BURSA		
Yayın Türü	: Yaygın süreli yayın. ISSN 1305 – 7685		
E- Posta	: akatalpa@hotmail.com		

